

Motion till riksdagen 2020/21:4112

av **Camilla Brodin m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2020/21:140 2021 års redogörelse för företag med statligt ägande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inleda en process för att sälja statliga bolag som inte har ett särskilt samhällsuppdrag som är svårt att klara på annat sätt alternativt är strategiskt eller säkerhetspolitiskt viktiga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Kristdemokratin bygger på förvaltarskaps- och subsidiaritetsprincipen. Det innebär bl.a. att staten inte ska göra allt, särskilt inte sådant som andra kan göra bättre. Staten ska fokusera på välfärdens kärnverksamheter.

Statens uppgift bör normalt vara att ange de ramar och regler som ska gälla för näringslivet och företagen, inte att äga och driva bolag. Staten är dock en stor företagsägare och kommer att så vara under överskådlig tid. Det ställer höga krav på tydliga principer. De statliga bolagen ska ha fokus på att skapa långsiktiga värden och vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare. I de fall där bolagen har ett samhällsuppdrag ska detta utföras väl. Det kan också finnas strategiska eller säkerhetspolitiska grunder för ett statligt ägande.

Det ska samtidigt betonas att statliga företags närvaro på olika marknader medför risk för osund konkurrens mot privata aktörer och sämre fungerande marknader. Ägarstyrningen måste präglas av medvetenhet om risken och motverka densamma. Där bolag verkar på en konkurrensutsatt marknad, enligt marknadsmässiga krav, ska effektiv konkurrens säkerställas. Statens roll som lagstiftare och ägare bör hållas isär och skötas på ett professionellt sätt.

De statliga bolagen ska präglas av öppenhet och föredömlighet samt vara föregångare avseende hållbarhetsfrågor som t.ex. jämställdhet, miljö och socialt ansvarstagande.

Vissa statliga företag har ett särskilt samhällsuppdrag. Det är viktigt att dessa tydligt redovisas och är styrande för bolagens verksamhet. Regeringens styrning av de statliga bolagen ska ske inom de ramar som riksdagen fastställt.

Men att staten driver ett antal bolag på konkurrensutsatta marknader, utan tydliga samhällsuppdrag, måste ifrågasättas. De stora fördelarna med privat företagsamhet gör dessutom att det krävs starka skäl för att staten ska vara en aktör på marknader där den själv sätter spelreglerna.

Nu är det dags att inleda en process där staten avyttrar sitt ägande i ett antal statliga bolag som på ett tydligt sätt kan anses vara marknadsstörande. I ett första steg kan följande företag listas: Svevia, SBAB, Infranord, Green Cargo och Jernhusen.

Processen, som är komplicerad och omfattande, ska ske på ett sätt som skapar störst värde för skattebetalarna och främst användas för att minska statsskulden. Om statsskulden bedöms vara på en hållbart mycket låg nivå kan man också överväga att dela ut aktier, eller intäkterna från en försäljning, till hushållen. Genom försäljningarna renodlas statens uppgifter, motståndskraften i ekonomin stärks via en lägre statsskuld och bättre fungerande marknader skapas. Det är en långsiktig vinst för folkhushållet.

Camilla Brodin (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Larry Söder (KD)